

สถานภาพ : วิชาเลือกในหมวดการศึกษาทั่วไป กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์
: วิชาเลือกในกลุ่มวิชาโท คณะอักษรศาสตร์

กำหนดการเปิดสอน : ภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2564 วันพฤหัสบดี เวลา 13.00 - 16.00 น.
ออนไลน์ผ่านระบบ CU Blackboard

สังเขปเนื้อหา

คำศัพท์ และสำนวนไทยที่ใช้ในงานศิลปะ สถาปัตยกรรม และโบราณคดี ความหมายและความสัมพันธ์กับวัฒนธรรม

วัตถุประสงค์ของการสอน

1. นิสิตสามารถอธิบายอธิบายคำศัพท์และสำนวนไทยที่ใช้ในงานศิลปะ สถาปัตยกรรม รวมทั้งงานช่าง
2. นิสิตสามารถอธิบายความหมาย คุณค่า ความสำคัญของแหล่งโบราณคดีและผลงานศิลปะที่ปรากฏในวรรณกรรมไทย
3. นิสิตสามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและวัฒนธรรมกับศิลปะโบราณคดี

หัวข้อเนื้อหา

1. ความหมายของภาษาและวัฒนธรรมเพื่อศิลปะและโบราณคดี
  - ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและวัฒนธรรมกับศิลปะ
  - ภาษากับสังคมและศิลปวัฒนธรรมไทย
2. ภาษาและวัฒนธรรมกับนาฏยสังคีตศิลป์
  - ประวัติศาสตร์ที่มาของนาฏศัพท์ ภาษาท่ารำ และการตีบท
  - ความสัมพันธ์ของศิลปะและคำศัพท์ที่เรียกชื่อท่ารำ
  - ภาษาท่าทางและการสื่อความหมาย
3. ภาษาและวัฒนธรรมกับศิลปะโบราณคดี
  - ภาษาและวรรณกรรม นิทานพื้นบ้าน ศิลปจารึก คติชน
  - สถาปัตยกรรม ประติมากรรม และจิตรกรรม

วิธีจัดการเรียนการสอน

1. การบรรยาย สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 36 ชั่วโมง
2. การตอบคำถามลงในใบงาน (Quiz) ตามที่อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้กำหนด
3. การศึกษานอกสถานที่ ณ แหล่งเรียนรู้ที่อยู่ใกล้เคหะสถานของนิสิต เช่น วัด ศาสนสถาน พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น หอศิลป์ อุทยานประวัติศาสตร์ ศูนย์เรียนรู้ทางศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นต้น จัดทำรายงานส่วนบุคคล (term paper) ในหัวข้อที่นิสิตสนใจและผ่านความเห็นชอบผ่านอาจารย์ผู้สอน โดยเน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง

อาจารย์ผู้สอน อาจารย์สถาพร อรุณวิลาส
วิทยากรจากหน่วยงานภายนอก

การวัดผล

1. ประเมินผลจากใบงานที่ได้รับมอบหมาย	ร้อยละ 30
2. การทำรายงานและนำเสนอผลงานประจำภาค	ร้อยละ 30
3. การสอบปลายภาค	ร้อยละ 40

เกณฑ์การวัดผล ใช้ระบบอิงเกณฑ์

ระดับคะแนน

A	= 80	คะแนนและมากกว่า
B+	= 75 - 79	คะแนน
B	= 70 - 74	คะแนน
C+	= 65 - 69	คะแนน
C	= 60 - 64	คะแนน
D+	= 55 - 59	คะแนน
D	= 50 - 54	คะแนน
F	= 49	คะแนนและน้อยกว่า

กำหนดการสอบปลายภาค

วันพฤหัสบดีที่ 25 พฤศจิกายน 2564 เวลา 13.00 -16.00 น. (ทั้ง 2 ตอนเรียน) ออนไลน์ผ่านระบบ CU Blackboard

สถานที่ติดต่อ

1. มีปัญหาทางวิชาการ เช่น ชักถามข้อสงสัย ปรีกษาเรื่องรายงาน ขอถอนรายวิชา ติดต่อ อาจารย์สถาพร อรุณวิลาศ ทาง e-mail: Sthaporn.A@chula.ac.th
2. ชักถามข้อสงสัยเบื้องต้นและส่งงาน ผ่านผู้ช่วยสอน คุณปรินทร อยู่คงแก้ว (พี่หญิง) ทาง Line Group , e-mail: parinthon.y@gmail.com หมายเลขโทรศัพท์ 087-061-9995
3. สถานที่ติดต่อเฉพาะสถานการณ์ปกติ (มหาวิทยาลัยเปิดทำการ) หน่วยบริหารวิชาอารยธรรมไทย อาคารบรมราชกุมารี ชั้น 13 ห้อง 1307 หมายเลขโทรศัพท์ 02-218-1877 โทรสาร 02-218-4643

หมายเหตุ: หากมีคำสั่งเปลี่ยนแปลงจากทางมหาวิทยาลัย ทางหน่วยวิชาจะพิจารณาปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับทางสถานการณ์ โดยจะแจ้งให้กับนิสิตได้ทราบ ผ่านทาง CU BLACKBOARD, Line group และ e-mail address ตามข้อมูลทีนินสิตได้แจ้งมา

ป้ายประกาศรายวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อศิลปะและโบราณคดีแจ้งข้อมูลและข่าวต่าง ๆ ดังนี้

ประกาศและแจ้งข้อมูลทั่วไป ตารางสอน ตารางสอบ การเปลี่ยนแปลงสถานที่เรียน ที่ป้ายประกาศของหน่วยวิชาอารยธรรมไทย บริเวณชั้นลอยอาคารบรมราชกุมารี หน้าประตูทางเข้าโถงบันไดและลิฟท์ด้านทิศตะวันตก หรือที่เว็บไซต์หน่วยบริหารวิชาอารยธรรมไทย www.arts.chula.ac.th/MISC/ หรือที่ application line: QR CODE

หนังสือประกอบการค้นคว้า

- กาญจนา นาคพันธ์. สำนวนไทย (ก – ป). (พิมพ์ครั้งที่ 3) กรุงเทพฯ: รวมสารัน, 2521.
- กาญจนา นาคพันธ์. สำนวนไทย (ผ – ฮ). (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพฯ: รวมสารัน, 2522.
- กิ่งแก้ว อรรถาพร. คติชนวิทยา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สยามวัฒนา, 2519.
- ไซศรี ศรีอรุณ. พจนานุกรม ฝรั่งเศส – ไทย ศัพท์เฉพาะโบราณคดีและประวัติศาสตร์ศิลปะ. กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร และ Editions des Cahier de France, 2535.
- โชติ กัลยาณมิตร. พจนานุกรมสถาปัตยกรรมและศิลปะเกี่ยวเนื่อง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เมืองโบราณ, 2548.
- พิริยะ ไกรฤกษ์. ประวัติศาสตร์ศิลปะในประเทศไทยฉบับคู่มือนักศึกษา. กรุงเทพฯ: อมรินทร์การพิมพ์, 2538.
- ฐิติวัฒน์ จตุรวิธวงศ์. การวิเคราะห์ลักษณะและภาพสะท้อนจากสำนวนไทย. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2550.
- น. ณ. ปากน้ำ. พจนานุกรมฉบับปรับปรุงใหม่. (พิมพ์ครั้งที่ 3) กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เมืองโบราณ, 2530.
- ปฐม หงส์สุวรรณ. กาลครั้งหนึ่ง: ว่าด้วยตำนานและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.
- ประมินทร์ จารุวร. ความขัดแย้งและการประนีประนอมในตำนานปรัมปราไทย. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.
- ประคอง นิมมานเหมินทร์. นิทานพื้นบ้านศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 3) กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.
- ประเทือง คล้ายสุบรรณ. สำนวนไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 10) กรุงเทพฯ: สุทธิสารการพิมพ์, 2529.
- ยมนา ทองใบ. การศึกษาสำนวนไทยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2550.
- วิศรา อนันตโท. ภาษาและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: วีไอพี ก๊อปปี้ปรี้น, 2561
- ส. พลายน้อย. (นามแฝง) เทวนิยาย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรพิทยา, 2534.
- สมคิด จิระทัศน์กุล. วัด: พุทธศาสนา สถาปัตยกรรมไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2544.
- สายป่าน ปุริวรรธชนะ. ตำนานประจักษ์ริมแม่น้ำและชายฝั่งทะเลกลาง : ความสมานฉันท์ในความหลากหลาย. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552.
- สุกัญญา สุฉายา. วรรณกรรมมุขปาฐะ. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556.
- สุจิตร วงษ์เทศ. ประวัติศาสตร์ – วัฒนธรรมของภาษาและวรรณคดีไทยในสยามประเทศ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน, 2546.
- สุจิตร วงษ์เทศ. อักษรไทยมาจากไหน? (พิมพ์ครั้งแรก) กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน, 2548.
- เสนอ นิลเดช. เรือนเครื่องผูก. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เมืองโบราณ, 2547.
- ศิริพร ฐิตะฐาน ณ. ถกลาง. ในท้องถิ่นมีนิทานและการละเล่น การศึกษาคติชนในบริบททางสังคมไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน, 2539.
- ศิริพร ภักดีมาสุก. ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอัตลักษณ์และแนวทางในการนำมาศึกษาภาษาไทย. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2561.
- อานันท์ กาญจนพันธ์. ทฤษฎีและวิธีวิทยาของการวิจัยวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: อมรินทร์, 2553.
- อนุমানราชชน, พระยา. รวมเรื่องขนบธรรมเนียมประเพณี คณะอนุกรรมการจัดพิมพ์เอกสารเนื่องในวาระครบ 100 ปี พระยาอนุমানราชชน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ครุสภาลาดพร้าว, 2532.

กำหนดการสอนรายวิชา 2200393 ภาษาและวัฒนธรรมเพื่อศิลปะและโบราณคดี (LANG / CULT ART)

ภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2564

วันพฤหัสบดี 13.00 - 16.00 น. เรียนออนไลน์ผ่านทางระบบ CU Blackboard

สัปดาห์ที่	วัน พฤหัสบดี/ พ.ศ. 2564	หัวข้อการบรรยาย / กิจกรรม	อาจารย์ผู้สอน
1	12 ส.ค.	งดการเรียนการสอน : วันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระบรมราชชนนีพันปี และวันแม่แห่งชาติ	
2	19 ส.ค.	แนะนำรายวิชา, ประวัติศาสตร์ที่มาของนาฏศัพท์ ภาษาท่ารำ และการตีบท	อ.สถาพร/ผศ.ดร. รัฐวรรณ
3	26 ส.ค.	ความสัมพันธ์ของศิลปะและคำศัพท์ที่เรียกชื่อท่ารำ	ผศ.ดร.รัฐวรรณ
4	2 ก.ย.	ภาษาท่าทางและการสื่อความหมาย	ผศ.ดร.รัฐวรรณ
	3 ก.ย.	(Quiz) ใบงานชิ้นที่ 1 เวลา 18.00-21.00 น.	
5	9 ก.ย.	ภาษาและวัฒนธรรมกับศิลปะโบราณคดีสุโขทัยและดินแดนหรือรัฐใกล้เคียง: ภาษาและวรรณกรรมสุโขทัย ศาสนาความเชื่อ	อ.สถาพร
6	16 ก.ย.	ภาษาและวัฒนธรรมกับศิลปะโบราณคดีสุโขทัยและดินแดนหรือรัฐใกล้เคียง: พุทธศิลป์สุโขทัย ศิลปะกับเทคโนโลยี	อ.สถาพร
7	23 ก.ย.	ภาษาและวัฒนธรรมกับศิลปะโบราณคดีสุโขทัยและดินแดนหรือรัฐใกล้เคียง: นิทานพื้นบ้าน ศิลปจารึก	อ.สถาพร
8	30 ก.ย.	(Quiz) ใบงานชิ้นที่ 2 เวลา 13.00-16.00 น. และส่งโครงร่างรายงานส่วนบุคคล (proposal)	
9	7 ต.ค.	ภาษาและวัฒนธรรมกับศิลปะโบราณคดีอยุธยา: ภาษาและวรรณกรรมอยุธยา สำนวน สุภาษิตไทย พงศาวดาร	อ.สถาพร
10	14 ต.ค.	ภาษาและวัฒนธรรมกับศิลปะโบราณคดีอยุธยา: สถาปัตยกรรมวัด วัง บ้าน	อ.สถาพร
11	21 ต.ค.	งดการเรียนการสอน : วันออกพรรษา	
12	28 ต.ค.	ภาษาและวัฒนธรรมกับศิลปะโบราณคดีอยุธยา: ประติมากรรม จิตรกรรม และ ประณีตศิลป์	อ.สถาพร
13	4 พ.ย.	ภาษาและวัฒนธรรมกับศิลปะโบราณคดีรัตนโกสินทร์: การสืบทอดพุทธศิลป์ วัด วัง บ้าน	อ.สถาพร
14	11 พ.ย.	ภาษาและวัฒนธรรมกับศิลปะโบราณคดีรัตนโกสินทร์: ภาษากับวัฒนธรรมใน บริบทสังคมไทย	อ.สถาพร
15	18 พ.ย.	สรุปบทเรียน/ นิสิตนำเสนอรายงาน	อ.สถาพร
16	25 พ.ย.	สอบปลายภาค 13.00 - 16.00 น. (ทั้ง 2 ตอนเรียน)	

หมายเหตุ กำหนดการสอนอาจปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสม ติดตามดูจากประกาศของหน่วยวิชาอารยธรรมไทย